

BIRDY

Mesterfotografen Nestor Almendros – som er omtalt andetsteds i dette nummer af Kosmorama – har funderet lidt over farligheden i at filmatisere romaner, der allerede er berømte. Han sammenligner det med at man f.eks. laver en marmorskulptur af Mona Lisa. Og hvorfor skulle man i grunden gøre det; hvilken interesse kunne det have bortset fra det rent *kuriose*.

Nu er det imidlertid sådan, inden for filmindustrien, at kuriosa af denne art hører til de mere gængse varer og det hører, som bekendt, til normal skik og brug, at en roman, så snart den har opnået passende salgstal, straks filmatiseres.

William Whartons roman »Birdy« fra 1978 ville sikkert allerede forlængst være blevet filmatiseret, hvis det da ikke lige var fordi den egentlig ikke egner sig til at filmatisere. Den ejer mange af ingredienserne i Ken Kesey's »One Flew Over the Cuckoo's Nest« (Gøgereden) – galskab og sundhed i den bedste af verdener – og har vundet sig et trofast og begejstret publikum. Men den er skrevet som en slags *stream of consciousness* med bogens to hovedpersoner som skiftende fortællere. Og med en overmåde detaljeret beskrivelse af fugles – specielt duer og kanariefugles – liv og adfærd.

Hvad skal man stille op med et sådant indhold, hvis man ønsker at ens film skal holde sig til nogenlunde normallængde og hvis man har planer om at nå samme store publikum som bogen? Man koncentrerer sig selvfølgelig om det væsentlige, hvilket i dette tilfælde vil sige, at man trækker de ting ud, som man mener er væsentlige for *historien* og dropper det alt for langsomme og besværlige.

Alan Parker havde allerede lejlighed til at læse romanen i korrekturform, men fandt ikke på daværende tidspunkt, at han ville kunne lave en film over »Birdy«. Senere – nærmere bestemt i 1983 – fik han imidlertid tilsendt et filmmanuskript, som forfatterne Sandy Kroopf og Jack Behr havde skrevet. Og som han åbenbart mente var godt nok.

Et eventyr om krig og ungdom og flugt og venskab.

Efter at have fået ødelagt den ene halvdel af ansigtet i Vietnam, er Al Columbato (Nicolas Cage) nu tilbage i USA for at gennemgå nogle operationer. Han kaldes til et psykiatrisk

Birdy og Perta. Åbenbart for at undgå misforståelser har Alan Parker valgt at kalde fuglen »Perta« i stedet for romanens mere sigende »Birdy«

militærhospital, hvor det viser sig, at hans barndomsven, kaldet *Birdy*, befinder sig. Lukket inde i en celle, hvor han sidder og kryber sammen i forvredne stillinger. Og ude af stand til at kommunikere med omverdenen, tilsyneladende.

En lækkerbisen for hospitalets chefpsykiater major Weiss (John Harbins), der imidlertid ikke er klar over at hans patient kaldes »Birdy« og derfor ikke har nogen anelse om hvad det er, der foregår indeni ham.

Birdy (Matthew Modine) tror han er en fugl. Hans oplevelser i Vietnam har fået ham til at vælge en udvej, som allerede længe inden har fristet ham svært: at forlade vort gumpetunge og æstetisk uskønne hylster til fordel for en tilværelse som fugl. I årevis har han eksperimenteret med forskellige flyvemodeller og studeret fuglenes væsen og teknik. Med stadig større undren har han betragtet den menneskelige adfærd: på det seksuelle område, for eksempel, som dog burde kunne interessere ham, har han kun mild ironi tilovers for selve samlejet, og bryster er for ham kun forstørrede mælkekirtler.

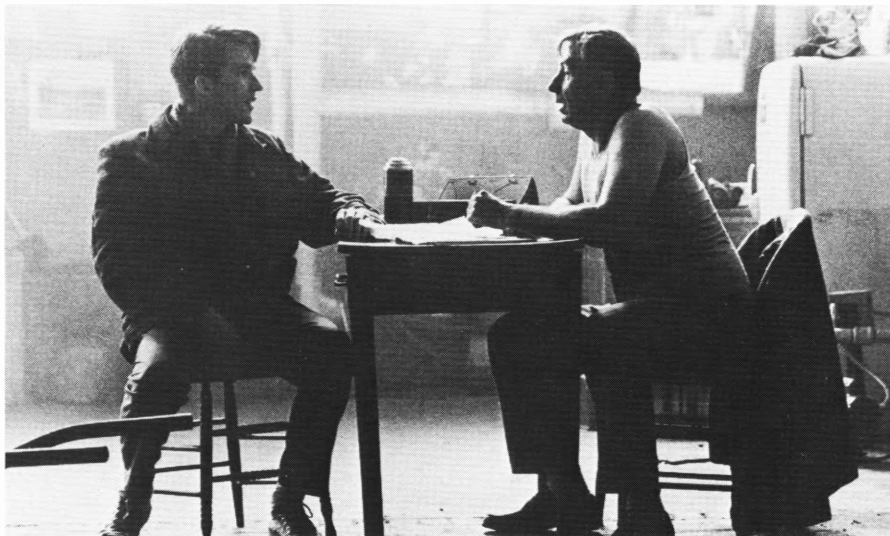
Alt dette får vi at vide af Al, der, i sine bestræbelser på at få en eller anden form for kontakt med Birdy, før den onde doktor finder ud af hvilket interessant tilfælde, hans hospital råder over, sidder i cellen og fortæller om deres fælles oplevelser.

I Alan Parkers version har »Birdy« fået en særlig drejning hen imod *ven-skabet*. Der er betydelig mere sundhed i den, end der er i romanens fascinerende sygelige identifikation med fuglenes verden. Alene Birdys forelskelse i yndlingsfuglen Birdie (!) som efterhånden bliver til en ren seksuel betagelse, er skræmmende – og en anelse farlig i al sin forståelige anormalitet.

Problemet med Alan Parker som filminstruktør er nok, at han er for sund – i forhold til de ambitioner, han tydeligvis har om at være stor og mærkelig. Hans valg af emner er en smule *altmodisch* for en mand, der har en svaghed for visioner og hans måde at instruere på er bastant og håndværksmæssig, snarere end Ken Russellsk gennemgribende. Et eksempel på hans ikke alt for sikre dømmekraft er, at han har bibeholdt det oprindelige filmmanuskripts ændring af 2. Verdenskrig til Vietnam-krigen, hvilket snarere gør beretningen uaktuel end det bringer den up-to-date.

Men fordi man er lidt tung, kan man jo godt drømme om at flyve.

Jan Kornum Larsen

BIRDY

Birdy. USA 1985.

P-selskab: Tri-Stars. **Ex-P:** David Manson. **P:** Alan Marshall. **As-P:** Ned Kopp. **I-leder:** Nancy Giebink. **P-samordner:** David Lamb. **Instr:** Alan Parker. **Instr-ass:** Chris Soldo, Tom Davies. **Stunt-instr:** James Arnett. **Manus:** Sandy Kroopf, Jack Behr. **Efter:** Roman af William Wharton: »Birdy«. **Foto:** Michael Seresin. **Kamera:** Michael Roberts. **Farve:** Metrocolor. **Supplerende foto:** Jan d'Alquen, Joseph Coffey. **Supplerende kamera:** Robert Hillman, Alec Hirschfeld. **2nd unit-kamera:** Terry Morrison. **Steadicam:** Larry McConkey, Ted Churchill, Charlie Hammersmith. **Luftfoto:** David Butler. **Klip:** Gerry Hambling. **P-tegn:** Geoffrey Kirkland. **Ark:** Armin Ganz, Stu Campbell. **Dekor:** George R. Nelson. **Rekvis:** George Zimminsky. **Kost:** Kristi Zea. **Musik:** Peter Gabriel. **Tone:** David MacMillan, Eddy Joseph, Bill Rowe. **Lyd-E:** Peter Pennell, David Grimsdale. **Sp-E:** Cliff Wenger, Bob Harman. **Fugletræner:** Gary Gero.

Medv: Matthew Modine (Birdy), Nicolas Cage (Al Columbato), John Harbins (Dr. Weiss), Sandy Baron (Mr. Columbato), Karen Young (Hannah Rourke), Bruno Kirby (Renaldi), Nancy Fish (Mrs. Prevost), George Buck (Birdys far), Dolores Sage (Birdys mor), Robert L. Ryan (Joe Sagessa), James Santini (Mario Columbato), Maude Winchester (Doris Robinson), Marshall Bell (Ronsky), Elizabeth Whitcraft (Rosanne), Sandra Beall (Shirley), Victoria Nekko (Claire), Crystal Field (Mrs. Columbato), John Brumfield (Mr. Kohler), Joe Lerer (Militærlæge), Alice Truscott, Ed Taylor, Irving Selbst, Steve Lippe, William Clark, James Pruett, Priscilla Alden, Howard Kinsley, Robert Diamond, Bud Seese, Ray Pili, Lawrence J. McKenna, David W. Kuhn, Kevin P. Kuhn, Ronald Distefano, Larry Hochman, Guy Jones, Erskine Morgan, Ramona Bajema, Maurice Frizzell, Jr., Donald Sims, Richard Mason, Charles A. Tamburro, Rick Holley, Harry Hauss, Mark Simpson, Clark Taylor, Michael Runyard, Reid Rondell, Mic Rodgers, Michael Shaner, Tim Davis.

Længde: 120 min., 3290 m. **Censur:** Gul. **Udl:** Columbia-Fox. **Prem:** 24.5.85 – Grand.

Birdy (Matthew Modine) og Al (Nicolas Cage) i cellen, omgivet af alle de baseball-bolde, som Birdys mor i tidens løb har samlet sammen